

Strategie předcházení školní neúspěšnosti žáků

Školní neúspěšnost

Problém školního neúspěchu je důsledkem individuálních rozdílů v osobnostech žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i v rodinné výchově. Při řešení školní neúspěšnosti je potřebná pravidelná spolupráce učitelů, rodičů i samotných žáků. Příčinou školního neúspěchu je soubor vlivů, které je třeba dobře rozpoznat a dále je řešit.

Na školní úspěšnost či neúspěšnost má vliv osobnost dítěte. Do této oblasti bychom zařadili sníženou úroveň rozumových schopností, výkyvy v důsledku zrání (puberta), poruchy chování, poruchy učení, jiné zdravotní komplikace žáka, dále rodinné a mimoškolní prostředí, které je označováno jako nepodnětné, a prostředí, v němž jsou žáci ohroženi rizikovým chováním, vzta-hovými problémy v rodině i ve škole. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Faktory školní neúspěšnosti:

- osobnost dítěte – snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži
- poruchy chování, PAS
- zdravotní problémy žáka – dlouhodobá absence
- vysoká absence
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče
- rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou
- nadměrně ochranné rodinné prostředí
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem), ohrožené sociálně patologickými jevy
- žák – cizinec

Žák je ohrožen školní neúspěšností, když

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen
- dlouhodobě neplní zadané úkoly
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření
- jeho příprava není systematická

Doprovodné projevy školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – zvýšená absence v některém předmětu nebo celková absence, záškoláctví
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Předcházení školní neúspěšnosti

- klást na dítě přiměřené nároky
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy, důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky, oceňovat jeho jedinečnost
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory
- podporovat aktivitu žáků, motivovat žáky, dát mu příležitost zažít úspěch
- vyhýbat se negativnímu srovnávání
- věnovat pozornost rodinnému zázemí

Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Nejprve je nutné problém identifikovat a odhalit konkrétní příčiny neúspěchu. Následně můžeme nastavit vhodná opatření tak, aby dále neklesal výkon žáka. Jednotliví vyučující včas podchytí žakovy potíže a vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek nebo trvalejší problém. V takovém případě o neúspěšnosti informují rodiče žáka a třídního učitele.

Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem, metodikem prevence rizikového chování,

školním psychologem či dalšími členy školního poradenského pracoviště. Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O jednání se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP,...). Kopii obdrží i zákonný zástupce.

Je uplatňován třístupňový model péče

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC).

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů nebo jen u některých vyučujících. Na toto téma případně zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost, zajišťuje zpětnou vazbu (evaluační dotazníky).

Na základě této diagnostiky stanoví **možná opatření**

- zvýšená možná motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpůrné pomůcky, přehledy, využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva
- žáci jsou seznamováni s možnými styly učení a učí se vědomě používat styl pro ně nejvhodnější
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC)
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu
- stanovení přiměřeného rozsahu učiva
- práce zadaná pro domácí přípravu odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Na jednání pedagogických rad, předmětových komisí a metodických sdružení je vyhodnocována situace vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností.

Škola si v prevenci stanovuje dlouhodobé cíle

- vytváření kvalitního prostředí ve třídách a ve škole
- trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních
- v rámci DVPP rozvíjení klíčových dovedností pedagogů pro tuto oblast
- poskytování nabídky pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace
- školní poradenské pracoviště vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní kolegy školy a vyhodnocuje její účinnost

Za Základní školu Chýnov, okres Tábor Mgr. Martina Havlůjová, ředitelka školy